

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
AGJENCIA KOMBETARE E PROVIMEVE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Lënda: Qytetari

Varianti B

• *Pyetjet me zgjedhje*

Numri i Pyetjes	4	5	7	10	12	15	16	17	18	20
Përgjigja e saktë	D	B	C	B	C	A	D	D	A	C

• *Pyetjet me zhvillim*

• *Pyetjet me zhvillim*

Shënim:

- Në skemën e vlerësimit të testit, për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta. Nxënësi do të marrë pikët e merituar edhe nëse ai ka dhënë përgjigje me fjalë të tjera por që janë brenda kontekstit të përgjigjes së saktë.
- Në pyetjet me zhvillim, ku kërkohen dy, tre apo katër nga të gjitha përgjigjet e sakta të mundshme, në rast se nxënësi ka dhënë aq përgjigje të sakta sa i kërkohen nga pyetja, atëherë atij do t'i jepen të gjitha pikët maksimale me të cilat është vlerësuar pyetja.
- Nxënësi do të marrë aq pikë sa është vlerësuar pyetja edhe në rast se ai ka dhënë më shumë përgjigje të sakta nga sa i kërkohen.
- Nxënësi merr pikë duke dhënë përgjigje sipas formimit të tij edhe nga lëndët e tjera. Kalimi nga njëra pikë te tjetra e një problemi nuk e ndëshkon në pikëzim, pasi ato lidhen me njëri-tjetrin

1. Shkolla

3 pikë

a) tekstet shkollore...

- mospërputhja me programet mësimore
- mungesa e koherencës në tekste
- informacion i ngarkuar
- nivel i lartë akademik
- shumë tekste janë me cilësi të dobët
- koncepte të njëjta jepen me përkufizime të ndryshme

b) programet mësimore

- përsëritje temash në lëndë të ndryshme.
- përsëritje temash në të njëjtën lëndë
- tema të parëndësishme në raport me disa të tjera më të domosdoshme për jetën
- tema të cinguar
- disa objektiva të përealizueshëm

c) mësuesit

disa mësues kanë probleme me:

- komunikimin qytetar
- nivelin e kualifikimit
- të qenit jashtë profilit
- diferencimi të nxënësit
- gjuhën shqipe, etj.

2.

3 pikë

a) braktisja nga të tjerët...

- dhuna në familje bën të ndihet i veçuar,
- ndihet i përjashtuar
- adoleshenti nuk arrin të shprehet në familje apo në rrethin shoqëror
- krijon mure izolimi rreth vetes
- ka edhe dhunë mes moshatarëve
- nga diskriminimi dhe paragjykimi
- mospërfillja e mendimit
- hidhen te droga
- kalojnë në depresion
- fëmijët me një prind mund të jenë më të vetmuar, etj.
- kritikën e marrin si sulme personale

b) afirmimin e statusit social të moshës...

- në grup kanë status që nuk e kanë në familje
- studimet provojnë se adoleshentët e sotëm janë më materialistë, më egoistë, më të egër,..
- prezantimi i vetes në rrjetet sociale face-book...për vlerat, besimet, idetë, miqtë,
- vetëdërgjegjësimi, vetëbesimi, përballimi i ndjenjave,
- duan pavarësi,
- kanë ndjenja turbulluese dhe jo të qarta

c) përzgjedhja e shokut...5455.

- karakteri përzgjedhës në marrëdhëniet shoqërore
- marrëdhëniet më të rëndësishme i krijojnë me bashkëmoshatarët
- probleme të njëjta shërbejnë për krijimin e identitetit personal
- marrëdhënie të ngushta dhe intime
- i bashkon këndvështrimi i njëjtë për botën
- komunikimi reciprok etj.

3.

3 pikë

a) mbrojtjen nga shfrytëzimi

- garanton të drejtën për mbrojtje të veçantë nga shteti
- të drejtën për të qenë i mbrojtur nga dhuna, keqtrajtimi, shfrytëzimi dhe përdorimi për punë, që mund t'i dëmtojë shëndetin, moralin, ...rezikon zhvillimin normal
- Ndalohe marrja në punë e fëmijës nën moshën 16 vjeç. Fëmija nga mosha 14 deri në 18 vjeç mund të punësohet në punë të lehta që nuk dëmtojnë shëndetin dhe formimin e tij, sipas kushteve të përcaktuara në legjislacionin në fuqi etj.

b) arsimimi....

- e drejta për arsim falas
- të drejta të barabarta për t'u arsimuar në të gjitha nivelet, pa dallim gjendjes së tij shoqërore, kombësisë, gjuhëm gjinisë, racës, fesë, bindjet politike etj.
- të trajtohet me dinjitet
- mësimdhënia t'i përshtatet nevojave dhe mundësive të çdo vendi

c) shprehjen e mendimit...

- fëmija pyetet dhe i merret në konsideratë mendimi kur ka mbushur moshën 10 vjeç,
- në shkollë duhet ta shprehin lirisht mendimin e tyre,

- duke respektuar të tjerët, të thonë mendimin e tyre kur merren vendime për të,
- të kërkojnë t'u respektohen të drejtat

4. D) kur fitohet e drejta e votës **1 pikë**

5. B) e ruan atë nga pushteti politik **1 pikë**

6. **3 pikë**

- të shpifë, të fyejë, të disinformojë, të akuzojë për fajtor për krim një individ pa u provuar me vendim gjykatë (prezumim i pafajësisë)
- të respektojë paanshmërisht bindjet politike dhe besimet fetare, dinjitetin, si dhe të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, interesat, moralin e tij, etj.
- të mos ndërhyjë në jetën private të të tjerëve.

7. C) e mbyllur **1 pikë**

8. **3 pikë**

a) rritja e pakontrolluar e popullsisë....

- raporti i koeficientit të (moshimi progresiv)
- Zhvillimi i teknologjisë në lindshmërisë me atë të vdekshërisë foshnjore
- ndryshimi i ekuilibrave brezorë shërbimin mjekësor
- lëvizjet e popullsisë, dukuritë migratore
- riprodhimi, si bazë për shtimin e popullsisë, etj.

b) politikat antilindje....

- Planifikimi familjar
- Disa vende kanë ligje që kufizojnë me ligj numrin e lindjeve duke stimuluar numrin e vogël të tyre dhe duke ndëshkuar numrin e madh të lindjeve.
- bashkëjetesa kufizon numrin e lindjeve
 - ❖ Tendencat globale të popullsisë
- plakja globale e popullsisë
- rënia dramatike e lindshmërisë –plakja e pakthyeshe e popullsisë
- politikat antilindje
- zgjatja e jetës –fenomen dominues demografik
- rritja e pakontrolluar e popullsisë në vendet e mëdha dhe të varfëra
- tranzicioni demografik
- mbipopullimi

c) pozita shoqërore e gruas

- Rritja e nivelit të arsimit, kualifikimit, specializimit, përpjekja për karrierë në profesion të gruas-shtyrja e moshës së martesës
- Punësimi i gruas jashtë ekonomisë shtëpiake i dha asaj pavarësinë ekonomike. Numri i madh i fëmijëve në familje e pengon të ecë në karrierën e saj, apo të ketë kohë të lirë

9. Shpjegoni: **3 pikë**

a) funksionin parandalues të ligjit. _____

b) përmbajtjen e ligjit civil. _____

c) thelbin e konceptit “kode”. _____

10. B) kushtetutshmërisë **1 pikë**
11. **3 pikë**
- a) Çështja konkrete lidhet me lirinë për tubime paqësore dhe pjesmarrjes në të
- b)shtetin të marrë masat e duhura për të garantuar zhvillimin paqësor të tubimit...
- c) ...shteti të sigurojë që kushtetuta zbatohet me korrektësi për të gjithë qytetarët e saj.
-Shënim: Pyetja mat koherencën e mendimit dhe pothuaj i ka përgjigjet e kërkesave të njëra-tjetra.
12. C) produktet mjeksore **1 pikë**
13. **3 pikë**
- a) stresi....
- sjell lodhje
 - ndikon në shëndetin:
 - fizik – psikologjik – emocional – shoqëror - me çrregullime të hormoneve në gjak
 - frenim i aktiviteteve krijuese sportive, artistike.....
 - ankthi, irritim, dhimbje koke, vetvlerësim i ulët, izolim social etj.
- b) depresioni...
- ndërpret komunikimin me të tjerët, priret drejt veprimeve të dhunshme, çrregullime të të ngrënit, nxit përdorimin e drogave, konfliktohet, mungesë dëshire për shkollën etj.
- c) kequshqyerja...
- bulimi, anoreksi, arteriosklerozë, sëmundje të ndryshme, depresion
14. tri vlera ushqimore **3 pikë**
- a) drithëra, (karbohidrate)
- b) vitamina (fruta), perime
- c) proteina
- d) yndyrna
- Renditja e karbohidrateve ka vend edhe po të jetë afër pas lyrave
15. A) ndalon reklamënduhani....të mbyllura **1 pikë**
16. D) kultura, klasa sociale dhe nënkultura **1 pikë**
17. D) efekti serë, rritja e varfërisë dhe bota e mbipopulluar
18. A) shkollën **1 pikë**
19. **3 pikë**
- a) semafori jeshil
- b) vijat e bardha
- c) tabela e shkollës
20. C) i këshilloni fëmijët të presin sinjal nga polici **1 pikë**